

ЩО ТАКЕ МОРСЬКЕ ПЛАСТУВАННЯ ?

Нелько

Ілюстрації - Гарпун

Вступ.

Головна Пластова Булава у своїм виданю Записки Українського Пластуна ч. 29 " Морське Пластування" подає дефініцію : " Морське Пластування є одною з ділянок пластової самовиховної програми для пластунів і пластунок, які хочуть вправлятися у заняттях на воді". Далше це видання подає що мета Морського Пластування (МП) для УПЮ є " Завданням Морського Пластування в Уладі Пластунів Юнаків є дати старшому юнацтву, яке пройшло вишкіл на рівні другої пластової проби, цікавий зміст його пластових завдань і цим заохотити його до дальшої самовиховної діяльності. Крім цього морське пластування має дати змогу пластовому юнацтву набути знання, потрібне у зайняттях, звязаних із водою та навчити його безпечної гри на воді". Далше, ГПБ подає що в УСП "Завданням Морського Пластування в Уладі Старших Пластунів є дати старшопластунським зєднанням спільність зацікавлень у роді їх діяльності та вишколювати знавців та інструкторів у ділянці морського пластування". Також ГПБ у тім виданю подає організаційні і діяльностеві напрямні для Морського Пластування. В тім входять вимоги для вмілостей морського пластування та вимога на ступінь пластуна скоба-гребця.

Отже, Морське Пластунство (МП) не є спеціалізаційне пластунство, так як лещетарство чи кінське або альпінністика. МП є окремою ділянкою пластової самовиховної програми. Воно має свої ділянки спеціалізації так як вітрильництво, водне лещетарство, водолаження та інші.

А. Дещо про початок морського пластунства

Історія морського 10-го Куреня УПС “Чорноморці” є тісно пов’язана з історією морського пластунства в Україні і діяспорі. Початки морського пластунства описав Яро у пластовому журналі “Молоде Життя” ч. 4-5, 1952 р. Яро пише, що початком морського пластунства можна уважати роки 1926-1927. Ця ідея зродилася незалежно, але майже одночасно у трьох більших пластових осередках: Львові, Перемишлі і Стрию. Перемиський Сян, став Світязь та ріки Стрий і Дністер давали тим пластовим осередкам найкращу нагоду ознайомитися із зайняттями на воді. Переломним треба назвати 1927 рік, коли відбулися дві більші водні прогулянки Дністром. Одна із Стрия до Заліщик, організована членами 5-го Куреня УПЮ ім. Ярополка Завойовника, а друга з Галича до Заліщик, організована новозаснованим Куренем УСП “Чорноморці”. Довкруги тих двох прогулянок розвинулося зацікавлення морським пластунством не тільки у самому Львові, але теж і в трьох інших пластових осередках, що в тій ділянці відіграли поважну роль, а саме в Рогатині, Станиславові і Тернополі. З тих місцевин - Львів, Тернопіль, Стрий, Станиславів, Рогатин і Тернопіль не тільки було найбільше тих, хто зацікавився морським пластунством, але теж звідти вийшли всі видатні ініціатори морського пластунства. В роках 1928-1930 відбулися три табори морського пластунства в Монастирку над Дністром, зорганізовані Куренем УСП “Чорноморці”, і один табір морського пластунства, зорганізований Куренем УСП “Дністриянки”. Також у 1930 р. “Чорноморці” закупили перший моторовий човен, який викликав велику сенсацію в населення. Все ж таки,

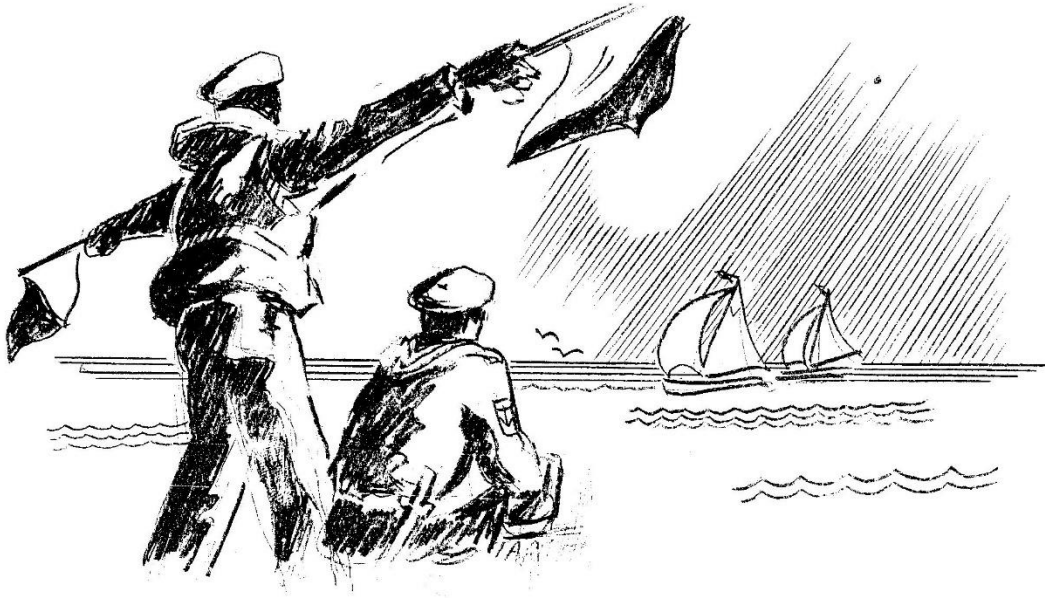
незважаючи на вже загальне заінтересування тією ділянкою, тільки одна пластова частина - Курінь УСП “Чорноморці” поміж пластунами, і на короткий час Курінь УСП “Дністрянки” з Тернополя, окреслили себе як частини морського пластування та вели широку діяльність у тому напрямі. На початку 1930 року, на Верховнім Пластовім З’їзді, “Чорноморці” дістали водний реферат, і референтом став Іван Сенів. Великі технічні труднощі, брак фондів, а передовсім заборона Пласту в 1930 р., не дозволили на поширення тієї ділянки пластування на дальші пластові осередки. Хоч деякі курені, як, наприклад, Курінь УСП “Лісові Чорти”, теж зацікавилися тією ділянкою, і його члени відбули велику прогулянку ріками Волині і Полісся. В роках 1930-1945 після заборони Пласту виникли інші пластові проблеми, що не дали можливості піддержати і поширити цю ділянку пластування. Щойно в роках 1945-1948, вже на еміграції у Німеччині, завдяки 10-му Куреневі УПС “Чорноморці”, відновлюється морське пластування. У Булаві Головного Коменданта Пластунів (тоді був ним Яро) створено пост Діловода Морського Пластування, яким став пл. сен. о. Богдан Ганушевський, ЧМ (Бо-Ган). Від того часу морське пластування входить у загальну систему виховання пластової молоді.

Б. Вишкіл у Морському Пластуванні

1. Водне чи Морське Пластування ?

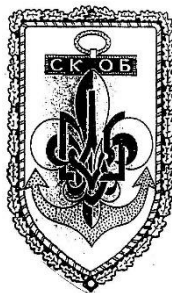
Від початків, аж десь до 1946 р., у Пласті здебільшого вживався термін “водне пластування”. Це можливо тому, що у 1927-30 роках перші зайняття були на ріках Західньої України, далеко від моря, і термін “морське” тоді не мало практичного значення. Наприклад, так писали про творення ділянки морського пластування: “Вже в тому часі зарисовувалася потреба поширити виховну програму пластового юнацтва на більш інтересні для неї зайняття. Показалося, що водне пластування є такою ділянкою, що молодь нею заінтересувалася”. Також : “Щоб реалізувати точку “морський вишкіл” у ширшій площині, треба було мати вишкolenих впорядників та інструкторів. Такі вишколи треба було провадити більше практично. Для тієї цілі Курінь заангажував себе в організації й веденні сталих вишкільних таборів водного пластування”.

Отже, тоді в пластовій термінології “водне пластування” переважає “морське пластування”. Можна сказати, що це, властиво, був доволі короткий час, а саме від 1927 до 1930 рр. По забороні Пласту в Галичині 1930 р. польською владою активна діяльність морського пластування була припинена аж до відновлення Пласту у 1946 році у Німеччині. В тому часі поширювався розгляд проблематики Чорного моря і вплив його на українську державність. Праця Юрія Липи про “Чорноморську доктрину” чи публікації науковців, об’єднаних в Українському Чорноморському Інституті, піднесли більше загальну свідомість і вартості Чорного і Озівського морів в рамках історично - політично-стратегічного аспекту. В тім розумінні почалося відновлення морського пластування у 1946 році. В підготовленні вишкільних матеріалів слово “водне” вже не вживалося. Замість “водний курінь” вживали “морський курінь”, водне пластування міняє назву на морське пластування, морський пластун, морський табір і т. д. Отже, в Пласті, так як інші держави вживають (наприклад не “water scouts” а “sea scouts”), ми повинні вживати термін “морське”, а не “водне”, так як, наприклад, “морське пластування” чи “морські табори”.

2. Деякі дані про вишкіл

Вишкіл та діяльність під час року у морськiм пластуваннi є в загальному подібне до самовиховної програми “сухопутного” пластування. Тут, коли старше юнацтво підготовляється до проби “скоба”, то морські пластунки і морські пластунки підготовляються до проби “скоба-гребця” або “вірлиці-гребця”.

Відзнака проби "скоба-гребця" або "вірлиці-гребця".

Сходина в продовж року відбуваються по залагах (гуртках) де заняттям на воді провадить Впорядник, який мусить бути провідником морського пластування. Підчас літа, морські пластуни і пластунки беруть участь у морських таборах, морських вишкільних курсах чи заняттях та плавбах по озерах та ріках. Також вони здають вмілості з ділянок морського пластування.

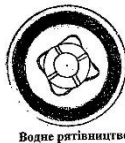
Вітрилярство

Водолаження

Водна піонірка

Водне рятівництво

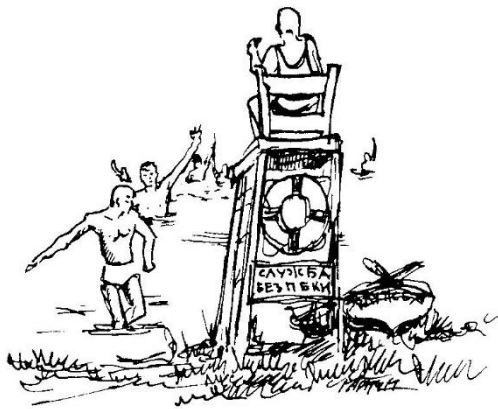

Будівництво човнів

Водне мандрівництво

Вишкільна програма у морськiм пластуваннi почалася розвивати в часi перших морських таборiв, при кiнцi 1920-их роках, де окрему увагу було звернено на "безпеку на водi".

Тоді підчас року відбувалися окремі курси для підготовки впорядників на провадження занять науки плавання, веслування, водної піонірки та інших. Морське пластування почалося коли у 1927-1930 роках було зацікавлення серед членів УСП (наприклад, прогулянки "Лісових Чортів") відбувати плавби на ріках і озерах Галичини, Волині і Полісся, то тільки Курені УСП "Чорноморці" і "Дністрянки" взяли собі за ціль почати і розвинути серед пластового юнацтва ділянку Морського Пластування. Це діло почалося тим, що "Чорноморці" піднайшли місце у Монастирку над Дністром на базу для переведення морських таборів для УПЮ. Таких таборів для пластових юнаків в роках

1927-1930 відбулося три, а “Дністрянки” перевели один табір для пластових юначок у 1930 році. Для придбання інструкторів на морські табори “Чорноморці” провадили курси, які відбувалися щотижня. В тім часі вишкільна програма під час морських таборів обмежувалася побільше до вправ стилевого плавання, веслування, сигналізації, водної піонірки та деяких вправ рятувництва на воді. Це були перші кроки у творенні програми вишколу у морським пластуванні. “Чорноморці” дістали мандат до організації і провадження морського пластування на початку 1930 р., коли Верховний Пластовий З’їзд надав Куреневі водний реферат, і референтом став Іван Сенів. Відродження морського пластування почалося у 1946 році, рік після відродження СУПЕ (Союз Українських Пластунів Емігрантів), коли пл. сен. кер. отець Богдан Ганушевський, ЧМ, Бо-Ган, під час пластового табору біля озера Вальхензе в Німеччині, включив до виховної програми табору також зайняття на воді. Це викликало зацікавлення серед юнацтва до морського пластування і спричинилося до того, що деякі юнаки, члени гуртка “Беркут”, зараз по переході до УСП у 1947 р. дали початок створенню Самостійного Гуртка УСП “Чорноморці”. Згодом члени Самостійного Гуртка “Чорноморці”, під впливом сеніорів “Чорноморців”, а головню Яра Гладкого (коменданта пластунів) і о. Бо-Гана (опікуна цього гуртка), увійшли до Булав Вишкільних Таборів, що відбувалися у 1947 році на острові Велика Береза, на озері Штафельзе. Програма цих літніх таборів включала зайняття на воді, і тими зайняттями провадили молоді “Чорноморці”. Табори відбувалися під командою Яра і Бо-Гана та технічний виряд на воді майже повністю був придбаний “Чорноморцями”.

Під кінець 1947 р. і початок 1948 р. о.Бо-Ган разом із членами Самостійного гуртка “Чорноморці” під проводом ст. пл. Любомира Гевка (гурткового) опрацювали вимоги до:

Морських вмілостей

Правильника устрою морського пластування

Правильника морських одностроїв

Вимог морських проб на ступінь скоба-гребця та Впорядника Першого Ступеня Морського Пластування.

Також важливим кроком у програмі вишколу Морського Пластування є поява в січні 1948 р. першого числа газети- журналу “Бібліотека “Чорноморця” (вийшло 6 чисел), що помістила статті з морською тематикою та вишкільні і виховні матеріали для морських пластунів. Ініціатором цього видання був ст. пл. Л. Гевко, ЧМ, допомагали ст. пл. та інші “Чорноморці”. Редактором журналу був о. Бо-Ган. У травні 1948 р. Головний Комендант Пластунів, пл. сен. кер. Яро Гладкий, ЧМ назначив о. Бо-Гана Діловодом Морського Пластування. Ця дата стала історичною для Пласту, а головню, для Морського Пластування, бо тоді провід Пласту вперше визнав доцільність і konieczність морського пластування як окремої ділянки пластової самовиховної програми. Початком підготовки кадри виховників морського пластування був у часі 5-9 травня 1948 р. Міжзональний Вишкільний Курс Впорядників Морського Пластування над озером Штафельзе, Німеччина.

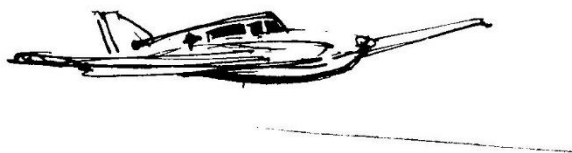
На тім озері знову 16-30 червня 1948 р. відбувся Вишкільний Курс Морського Пластування. Оба курси були під проводом о. Боє-Гана і мали до ужитку два великі вітрильники, моторівку та 6 веслярських човнів на 10 весел кожний. На цих курсах вперше в історії Пласту переводилися іспити до морських проб та іспитів вмілості. На переселенні пластунів до США і Канади у квітні 1951 року появляється у "Вістях Булави" об'ява Головного Булавного Пластунів (Яра, ЧМ) про морське пластування. Ця об'ява покликає на дальше о. Бо-Гана на Діловода Морського Пластування Уладів у булаві ГБП. Об'ява оголошує вимоги на ступінь скоба-гребця та Виховника 1-го Ступеня Гуртків Морського Пластування. Також у "Вістях Булави" є звернення о. Бо-Гана до пластунів-виховників у справі організації морського пластування. Також о. Бо-Ган як Діловод Морського Пластування у Головній Пластовій Булаві покликав Діловодів Морського Пластування (ДМП): в Канаді пл. сен. Б. Яціва, ВБ і у США ст. пл. Л. Гевка, ЧМ. У січні 1953 року виходить Порадник та Інформатор для Морських Пластунів США, який видав Діловод Морських Пластунів США, ст. пл. Любомир Гевко, ЧМ. Це видання подає вимоги на ступінь скоба-гребця і вимоги до вмілостей з морського пластування. У 1954 р. Пласт оформлює себе у КУПО (Конференцію Українських Пластових Організацій). Наступні вже Крайові діловоди Морського Пластування (КДМП) стали: в США ст. пл. поучник Орест Гаврилюк, ЧМ і в Канаді ст. пл. Ігор Велигорський, ЧМ. 18 червня 1955 р. КДМП ст. пл. поучник Орест Гаврилюк, ЧМ наділив ст. пл. гр. Несторові Колцьові, ЧМ І-ий Ступінь Впорядника Юнацьких Гуртків Водного Пластування. Крайові діловоди Морських Пластунів як також і Морських Пластунок були покликані з рамени крайових старшин. У роках 1955-1971 Крайові діловоди Морських Пластунів і Пластунок були у булавах Крайових Референтів УПЮ, а пізніше увійшли до булав (ККП-ів, ККП-ок) Крайових Комендантів Пластунів і Пластунок. Одначе тяглість дії КДМП залежала від покликання їх на цей пост Крайовими Комендантами Пластунів і

Пластунок, так що повторювалися часи, коли вони не були покликані ККП. Частинний список КДМП у США та інших країнах, хоча неповний, подасть час, коли вони діяли: 1948-1953 пл. сен. кер. отець Богдан Ганушевський, ЧМ, Бо-Ган при ГПБ; 1958 -1962 пл. сен. Юрій Слюсарчук, ЧМ, Коледзьо при ГПБ; 1951 - 1955 пл. сен. Б. Яців, ВБ, КПС, Канада; 1951-1955 ст. та пл. Л. Гевко, ЧМ, КПС, США; 1953-1955 ст. пл. О. Гаврилюк, ЧМ, КПС, США та ст. пл. І. Велигорський, ЧМ, КПС, Канада; далі - ст. пл. З. Онуфрик, ЧМ, КПС, США; ст. пл. Н. Колцьо, ЧМ, КПС, США; ст. пл. Діді Бутенко, ЧХ, КПС, США; ст. пл. В. Поритко, ЧМ, при ГПБ; ст. пл. А. Войтович, ЧМ, КПС, США; 1996 - 2000 пл. сен. Юрій Кузьмович, ЧМ, ККЮ, США; 1997 -2000 пл. сен. Юрій Кузьмович, ЧМ, ГПБ-УПЮ.

У 1963 р. покликаний у булаві ККП-ів США (ст. пл. Зенон Онуфрик, ЧМ) Крайовий діловод літунського пластування, яким став ст. пл. Ярослав Лучкань, ЧМ, Вихор. Він виготовив вишкільно-організаційний правильник для літунського пластування, і у 1964 р. відбувся перший літунський

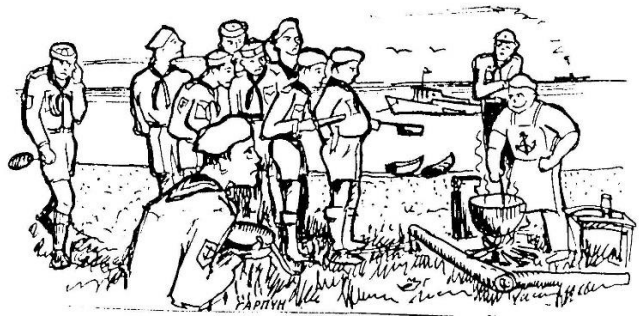
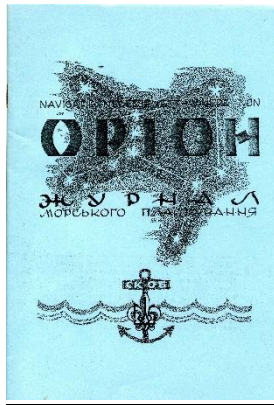
Літунський Табір 1965 р, Вихор ЧМ з права

табір. Завдяки великій праці Я. Лучканя поширюється зацікавлення в літунському пластуванні серед пластового юнацтва і творяться гуртки-крила літунських пластунів у пластових станицях Гартфорд, Бріджпорт і Філадельфії. В той час у булаві ККП-ів США були діловоди з морського і літунського пластування. У 1969-1970 роках замість окремих діловодів з морського і літунського пластування діяв тільки один діловод під назвою Крайовий діловод Спеціалізаційного Пластування. Це викликало, до певної міри, незрозуміння серед виховників відносно цілі і різниці між літунським і морським пластуванням, що мають свої окремі виховні системи і ділянками

спеціалізацій так, як мистець, спортсвець, технік і інші, що охоплюють тільки по кілька вмілостей. Ця справа була розв'язана, коли у 1971 р. Крайова Старшина США прийняла Виховну Програму Для Старшого Юнацтва, яку тоді підготував ККП-ів пл. сен. Нестор Колцьо, ЧМ. Ця програма точно різничкує ділянки пластування (морське і літунське) від ділянок спеціалізації (медик, технік, лісовик).

Діловоди Морського Пластування виконували велику працю для вишколу та розвитку Морського Пластування. Завдяки КДМП появляється у 1959 і 1962 рр. журнал Морського Пластування "Оріон".

Також творяться гуртки-залоги морських пластунів і пластунок УПЮ по пл. станіях в містах Ньюарку, Сиракюз (залога "Рекін"), Дітройт (залога "Матроси"), Рочестер (залога "Вікін"-хлопці і залога "Перли"-дівчата), та Торонто.

У квітні 1964 р. пластовий журнал "Юнак" є повні присвячений морському пластуванню. Матеріали на це видання підготували КДМП-ів ст. пл. Нестор Колцьо, ЧМ і КДМП-ок ст. пл. Діді Бутенко, ЧХ. Згодом, за старанням КДМП, кожного квітня у наступних роках журнал "Юнак" був вповні або частинно призначений морському пластуванню (Куток Морського Пластування).

Чорноморські Хвилі провадять "Свято Моря" для УПН 1976р - США

Рік після об'яви про морське пластування у "Вістях Булави", де було оголошено вимоги на ступінь скоба-гребця, в часі від 19 липня до 1 серпня 1952 р. відбувся у Порт Веллер, Канада, Міжкрайовий Вишкільний Курс Морського Пластування "Новий Крим". У цьому курсі взяли участь юнаки з багатьох пластових осередків США і Канади, і багато з них здобули вмілості з морського пластування і також декілька юнаків здобули ступінь скоба-гребця.

За старанням та при допомозі "Чорноморців" Головна Пластова Булава формалізує Морське Пластування як окрему ділянку пластової виховної програми. ГПБ в тій справі у 1960 р. у "Записках Українського Пластуна", число 29, подає організаційні і діяльностеві напрямні під назвою "Морське Пластування". Для вишколу виховників і провідників морського пластування "Чорноморці" у 1964 році започатковують і проводять Вишкільні Курси Провідників Морського Пластування. Діловод Морського Пластування при ГПБ ст. пл. Богдан Поритко, ЧМ в роках 1976-1978 підготував і видав "Іспити Вмілостей Морського Пластування", це є поширення існуючих 17 вмілостей з додатком п'яти нових вмілостей.

У 1980 р. ГПБ затверджує хустку для морського пластування.

Тоді, під час 12-их Зборів КУПО, які відбулися 9-10 жовтня 1994 р. в готелі Рамада, Іст ГанOVER, Нью-Джерсі, Велика Рада Скобиного Круга вирішила включити морське і літунське пластування до третього етапу юнацької програми. У 1999 р. Діловод Морського Пластування при ГПБ Юрій Кузьмович, ЧМ видав доповнений індекс проби скоба-гребця і вірлиці-гребця.

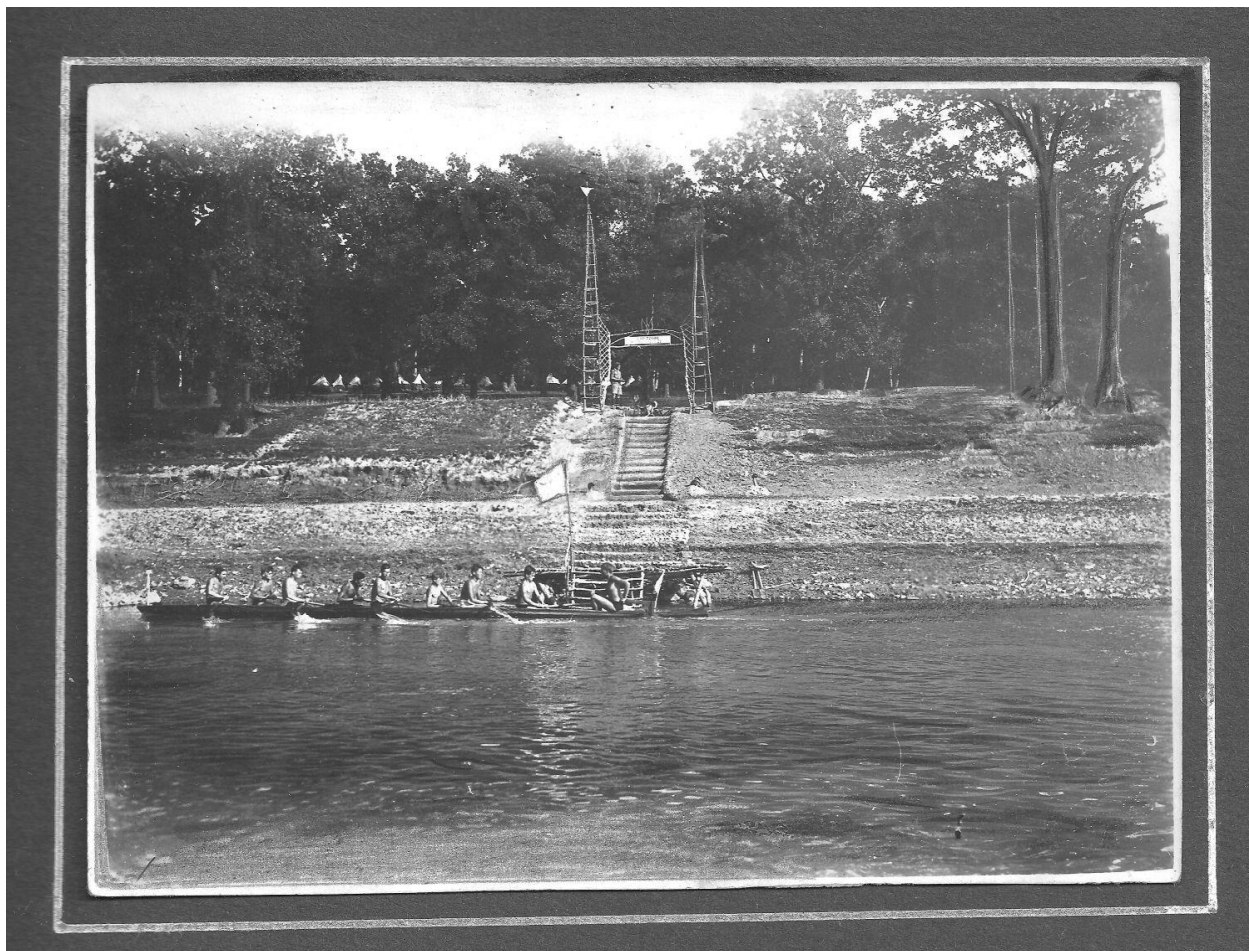
Починаючи від першого морського табору в 1950 році у Північній Америці, майже безперервно, щороку, відбуваються морські табори, морські курси або морські плавби, які є підготовані і проваджені "Чорноморцями" і "Хвильками". Придбання човнів та іншого знаряддя, підшук інструкторів та проводу, місця на табування та різних адміністративних потреб вимагає багато праці і посвяти. Для полегшення підготовлення і провадження таких таборів чи плавб вже наприкінці 1960-их років була спроба створити комітет, який міг би вповні зайнятися тим ділом. З початком 1970-их років створилася Ланка Організаторів Морських Таборів (ЛОМТ), яку в деталях опрацював ст. пл. Богдан Поритко, ЧМ. Адміністратором ЛОМТ-у є член 25-го Куреня. До його обов'язків належать такі пункти: скликати перші сходи ЛОМТ-у, на котрих обирається на певний час головний організатор ЛОМТ-у (голова ЛОМТ-у); тримати окремо фінансові справи Морського Табору; опікуватися всіма зголошеннями та аплікаціями у справі Морського Табору; приготувати та вислати всі оголошення про Морський Табір. До ЛОМТ-у входять представники з 16-го Куреня і 25-го Куреня УСП. Успіх вишколу в ділянці морського пластування під час морських таборів і курсів у

великій мірі залежить від кількості інструкторів і рівня їхнього знання. 25-ий Курінь УСП “Чорноморці” взяв собі за ціль придбати інструкторів в ділянках морського пластування. Один спосіб виконання цього завдання це вимога для членів куреня вивчити і написати інструктаж (спеціалізацію) в одній з ділянок морського пластування. В Україні діє подібна структура підготовки та переведження морських таборів та курсів.

В. Морські Табори і Вишкільні Курси

2018 року пройшло вже 91 років від початку морського пластування і також 90 років коли відбувся у 1928 р. перший морський (водний) табір для юнаків у Монастирку біля Дністра. Цей морський табір (МТ) підготували і перевели курінь УСП “Чорноморці”, які тоді взяли собі за ціль почати і розвинути ділянку морського пластування серед пластового юнацтва. Таборова площа у Монастирку біля Дністра стала місцем морських таборів у роках 1928-30. У 1930 році, курінь УСП “Дністрянки” також взяли за морське діло і зорганізували і перевели у Монастирку біля Дністра перший морський табір для юначок.

По забороні Пласту в Галичині 1930 р. польською владою, активна діяльність морського пластування була припинена аж до відновлення Пласту в 1946 р. у Німеччині. В той сам час також відновлюється морське пластування, так що від 1946 – 49 р. відбулося п'ять морських таборів і курсів. Так на примір, у 1948 році, було два морських вишкільних курсів, "Зональний Вишкільний Курс Впорядників Морського Пластування" на озері "Штарнбергензе", число учасників -32, і "Міжзональний Вишкільний Курс Впорядників 1-го Ступеня" для залог морського пластування на озері "Вальхензе", число учасників – 14. Переселення пластунів до США і Канади дало початок розвитку морського пластування у Північній Америці. Перший морський табір у Канаді відбувся у 1949 року на озері "Вобман". Згодом, в США або в Канаді що року відбувалися Міжкраєві Морські табори чи Міжкраєві Морські Вишкільні Курси. Спочатку морські табори заняття здебільшого відбувалися на більших суднах як рейси-плавби. Тоді 25-й Курінь УСП "Чорноморці" мали більші судна у таких містах; І-ша Залога у Детройті моторовий човен "Крим" і 6-та Залога у Торонті моторовий човен "Одеса". Оба судна по 36 стіп (12 м) довжини.

36-футова Яхта "Крим" біля оселі "Пластова Січ" – 1957 р.

Одна із мабуть найдовшою плавбою - рейсом відбулася "Кримом" у 1957 р. із Детройту до пл. оселі "Пластова Січ" в містечку Ґрефтон над берегом озера Онтаріо, на "Пластову Міжкраєву Ювілейну Зустріч" з нагоди 45- ліття Пласту. Довжина рейсу 1200 миль, це 1920 км.

Судно "Одеса" залоги Торонто

Згодом через обставини пов'язані з коштом направ та вдержання великих човнів та різними потребами у вишкілі морського пластування, при кінці 1950-их років, вишкіл на морських таборах перейшов на менші судна, як канойки, малі моторівки та вітрильники.

Переважно морські табори чи курси складаються з двох підтаборів, один для юначок і один для юнаків. Назівництво на морських таборах подібне до того що на кораблях. Капітан, I-ий асистент (бунчужний), II-асистент (писар), залога (гурток), стерновий – провідник залоги (гуртковий), вахта чи "вахтова залога" відповідає за перехід програми дня, провадить "лог" – вписує хто приходить або виходить з табору, вибиває "гонг" на морський час, виконує певні доручення I-го асистента. По одержанні наказу відповідається "аякже, аякже" – значить "зрозумів наказ і його виконаю".

МВТ (Морський Вишкільний Табір) "Ойген" 1963 - США

Вдержання безпеки на воді, це одне із найважливіших завдань проведуту і учасників на морському таборі. Переважно одна з перших гутірок на морськїм таборі це "морська мудрість" що охоплює "правила безпеки на воді" та інші справи які торкаються безпеки на заняттях підчас табору.

Десять заповідей водної безпеки морських пластунів і пластунок;

1. Вмій плавати
2. Не впливай без рятівничого приладдя
3. Не впливай човном, якого не можеш опанувати в усіх випадках
4. Не вибирайся в ризиковні плавби
5. Не всїдай до човна в черевиках
6. Не жартуй і не вставай підчас плавби
7. Уважно змінюй місце у човні
8. Не покидай переверного човна
9. Обсервуй погоду та хвилі
10. Совісно виконуй накази

Відколи почалися морські табори, в загальному, число таких таборів, що включає окружні, краєві та міжкраєві табори, курси та мандрівні плавби і рейси, стоїть на 2018 рік біля 180. Учасників,

юнаків і юначок, які взяли участь у цих заняттях було коло 4,600 осіб та число булави та інструкторів коло 1,950. У США, пересічне число : учасників 30, та 15 осіб булави і інструкторів. Можна це також представити як найменше число учасників було 9, а найбільше 83.

Починаючи від першого морського табору у 1949 року у Північній Америці, майже безперервно, щороку, відбуваються морські табори, курси і плавби, які є підготовані і проваджені 25 К УСП "Чорноморці" і 16 К УСП "Чорноморські Хвилі". Придбанням човнів та іншого знаряддя, підшук інструкторів, булави, медичної опіки, місця на таборування та різних адміністративних потреб вимагає багато праці і посвяти. Для полегшення підготовки і провадження таких морських таборів чи плавб, з початком 1970-их років створилася "Ланка Організаторів Морських Таборів" (ЛОМТ), яка вже діє 49 років та забезпечує тяглість та успіх морських таборів.

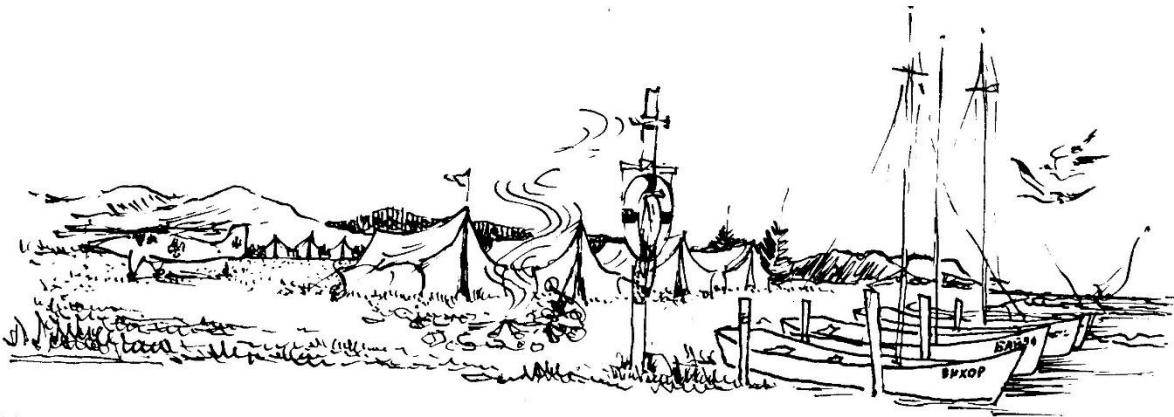
США - Морський Табір 2010р

Також, успіх вишколу у ділянці морського пластування підчас морських таборів і курсів у великій мірі залежить від кількості інструкторів на таборах та рівня їхнього знання. Одною із завдань 25 К УСП "Чорноморці" є мати інструкторів в ділянках морського пластування. Спосіб виконання цього завдання це вимога для членів куреня вивчити і написати інструктаж (спеціалізацію) в одній ділянці морського пластування, доказати це вміння, та бути інструктором підчас морського табору.

Морський Табір у США 2008р

Цікаво згадати що у роках 1964-71 морські табори у США відбувалися разом із літунськими таборами. На примір, першим був "Морсько-Літунський Вишкільний Курс" імени гетьмана Петра Сагайдачного у 1964 р біля озера "Трикутного" де було також і летовище. Число учасників 26, фльотиля : 2 вітрильники, 8 каноек, 10 веслярських човнів, 1 каяк та літак на 4 особи. Останній такий табір відбувся у 1971 році під назвою "Морсько-Літунський Табір" – "Ясні Зорі – Тихі Води" на "Стилвотер Резервуар". Учасників було 38 пластунок і 39 пластунів. Для занять в літунстві було два літаки. Тоді, чорноморці, крім морського також займалися і літунським ділом.

В Україні перший вишкільний курс у морським пластуванню який також зумів закласти основу і надати системний характер морському пластуванню в Україні був у 1992 р. "Вишкільний Курс

Провідників Морського Пластування”. Цей курс відбувся на оселі ”Артек” у Криму при участі 33 пластунів і пластунок та 14 осіб проводу та інструкторів.

В тім часі, виданий чорноморцями у США, ”Порадник та Інформатор для Морського Пластування” багато причинився до вишколу у морським пластуванню в Україні і подав організаційні і діяльностеві напрямні. Згодом програма вишколу у морським пластуванню та провадження морських таборів в Україні набрала свій особистий характер що підходить до обставин і потреб в Україні. На примір, перший вид розвитку морського пластування був сплив бурхливими ріками на катамаранах та каяках.

Вправи симафора

«Черемош-2011»

Чорноморці були організаторами таких морських таборів на Черемоші. Згодом започаткували школу "Інструкторського підготовки водних інструкторів" з цієї ділянки в Україні. Чорноморці також здобувають посвідки державного взірця про відповідний - туристичний, спортивний та інструкторський досвід у різних ділянках, наприклад: у веслуванні на гірській ріці, вітрильництво, підводне плавання і водне мандрівництво.

Україна - Красвий Морський Табір 2009, Чорне Море

Чорноморці спричинилися до будови першої в Україні козацької чайки "Присвята Покрова"; і пізніше "Спас". На тих чайках згодом відбувалися плавби і морські таборів заняття.

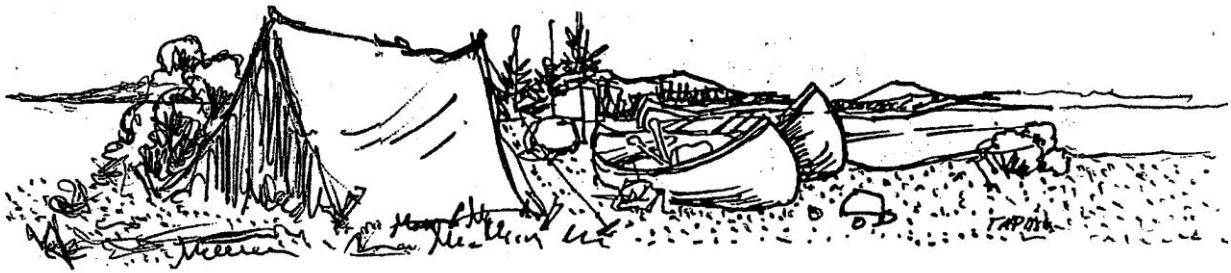

Чайка "Спас"

У Морським Таборі у 2015 р, заняття та плавби відбувалися на чайці "Спас" з 39 учасниками. Коли в Північній Америці в році відбувається тільки один морський табір, то в Україні можуть відбуватися під час року 3 або 4 морські табори або курси. На примір, у 2005 році відбулися: Травень – Вишкіл Практичного Пластування (Водний), Липень- Окружний Морський Табір 'Останний Герой-2', Серпень – Краєвий Морський Табір 'Енеїда', Серпень – 'Вишкільний Курс Провідників Морського Пластування' на Дніпрі поблизу м. Світловодськ на Черкашчєні.

Україна - Крайовий Морський Табір 2008р

Г. Важливіші дати з історії Морського Пластування

1927р – оснування 10-го Куреня Морського Пластування УСП *Чорноморці*. Два з головних напрямних Куреня є - 1. Морський Вишкіл, як окрема ділянка морського пластування, 2. Організація таборів морського пластування. Одні із основників Куреня *Чорноморці* це Яро Гладкий- Орійон ЧМ, ч.8 і Роман Шухевич – Шух ЧМ, ч.2, герой України, Головний Комендант УПА.

1928р – відбувся перший морський табір для юнаків організований чорноморцями над рікою Дністер біля Монастирка.

1928р. – Підчас року, чорноморці переводять курси для іструкторів з ділянки морського пластування.

1930р - Верховний Пластовий Зїзд наділив чорноморцям *Водний Реферат*, референтом став ст.пл. Іван Сенів ЧМ.

1930р - оснування Куреня Морського Пластування УСП *Дністрянки*.

1930р - Курінь УСП *Дністрянки*, під проводом ст.пл. Галі Мороз, переводять перший морський табір для юначок над рікою Дністер біля Монастирка.

1946р – відродження Морського Пластування. Підчас пластового табору біля озера Вальхензе в Німеччині, частиною виховної програми табору є також заняття на воді. Від того часу, майже щорічно відбуваються морські табори, плавби або вишкільні курси морського пластування.

1947р – Твориться Самостійнтй Гурток УСП *Чорноморці*, які займаються провадженням пластової виховної програми в ділянці Морського Пластування серед пластового юнацтва. Пізніше, в 1952 повстає 25-ий Курінь УСП *Чорноморці*.

1948р – Чорноморці опрацьовують – морські іспити вмілости, правильник устрою морського пластування і вимоги до морських проб на ступень *Скоба-гребця*, та на Впорядника Першого Ступеня Морського Пластування.

1948р – появляється перше число газети-журналу *Бібліотека Чорноморця*, що помістила статі з морською тематикою та вишкільні і виховні матеріали для морських пластунів.

1948р – Головний Комендант Пластунів назначає *Діловода Морського Пластування*. Ця дата стала історичною для Пласту а зокрема для Морського Пластування, бо тоді провід пласту вперше визнає доцільність і конечність морського пластування як *окремої ділянки пластової самовиховної програми*.

1948р – початком підготовки кадри виховників морського пластування став Міжзональний Вишкільний Курс Морського Пластування над озером Штафензе, Німеччина. Перше в історії Пласту, переводяться іспити до морських проб та іспитів вмілости з ділянки морського пластування. Одні з перших *скобів-гребців* стали ст.пл. Любомир Гевко і ст.пл. Орест Гаврилук.

1949р – відбувся перший морський табір у Північній Америці, Озеро Вобман, Альберта, Канада.

1951р – виходить *Орійон*, листок звязку 25 Куреня УСП Чорноморці.

1951р – у *Вістях Булави* появляється обява Головного Булавного Пластунів про Морське Пластування та оголошення про вимоги до Скоба-Гребця та Виховника 1-го Ступеня Гуртків Морського Пластування.

1951р – Діловод Морського Пластування в Головній Булаві назначає окремих Діловодів Морського Пластування в Канаді і США. Пізніше, Краєві Пластові Старшини покликують Діловодів Морських Пластунів і Діловодів Морських Пластунок. Також, при Головній Пластовій Булаві діють Діловоди Морського Пластування.

1952р – початок творення по пластових станицях США і Канади залог (гуртків) морських пластунів і пластунок УПЮ. На примір, станиця Рочестер, *Залога Вікінг* ч1,ч2 і ч3 (1952-72) юнаки, і *Залога Перли* юначки, станиця Сиракюз *Залога Рекін*, станиця Детройт *Залога Матроси*, також діють залоги у пл. станицях НьюАрку, Торонто, Чігаго та інші.

1952р – В пластових станицях США і Канади, при допомозі чорноморців, починаються відбувати святкування *Свята Моря*, участь у яких бере пластове юнацтво і новацтво. Згодом, в деяких випадках, до цих святкувань, крім пластунів, також долучується українська молодь з других молодіжних організацій.

1953р – виходить Порадник та Інформатор для Морських Пластунів в США.

1957р – в перше фльота морських пластунів Чорноморців бере участь у святкуваннях 45 ліття Пласту у Ювілейні Пластовій Зустрічі на Пластовій Січі над озером Онтарійо, Канада. Участь беруть безпосередно судно *Крим*, а в порті судно *Одеса*, і вітрильник *Вихор*.

1959р – появляється перше число *Орійона*, журналу для Морського Пластування.

1959р – відбувається на озері *Південне Озеро*, США, Вишкільний Курс Впорядників і Впорядниць Морського Пластування

1960р - твориться курінь морських пластунок, 16-ий Курінь УСП Чорноморські Хвилі. Хвилькі, так як старші пластуни чорноморці, займаються і провадять ділянкою морського пластування.

1960р – Головна Пластова Булава формалізує Морське Пластування як окрему ділянку пластової виховної програми. У *Записках Українського Пластуна* Число 29, подається організаційні і діяльностеві напрямні під назвою *Морське Пластування*.

1960р – Твориться *Чорноморська Рада*, завданням якої є координувати дії морських куренів, 10-го Куреня УПС і 25-го Куреня УСП Чорноморці, та 40-го Куреня УПС і 16-го Куреня УСП Чорноморські Хвилі, як рівнож, бути духовними батьками усіх морських пластунів і пластунок. На Голову Чорноморської Ради, під назвою *Морський Вовк*, вибирають пл.сен.кер. Ярослава Гладкого ЧМ.

1960р – Орлиний Круг, заходом Сірого Орла Ореста (Йонтека ЧМ) видається новацька вмілість *Чорноморець*.

1963р – Уряд Української Народньої Республіки в Екзилі дає дозвіл пластунам чорноморцям вивішувати на пластових суднах прапор Української Державної Фльоти.

1964р – пластовий журнал *Юнак* присвятив своє квітнєве видання в повні морському пластуванні. Згодом, за старанням Діловодів - Морських Пластунів і Морських Пластунок, в продовж років, кожного Квітня, з нагоди Свята Моря, журнал Юнак був в повні або частинно призначений морському пластуванню.

1964р – починає виходити *Агой*, листок звязку 16-го Куреня Чорноморські Хвилі.

1966р – перший морський табір в Австралії, під назвою *Водний Табір*, над озером Джордж, Вікторія.

1970р – твориться *Ланка Організаторів Морських Таборів*, яка має за ціль підготовляти, організувати та переводити Морські Табори, та Морські Вишкільні Курси у США і Канаді.

1977р – починає виходити *Чорноморець*, журнал звязку 10-го Куріня УПС Чорноморці, в яким знаходяться новини з дії куреня, морського пластування, Пласту та дані про Українську Фльоти та Чорне Море.

1978р – Діловод Морського Пластування при ГПБ видає вже поширення списку і вимог іспитів вмілости під назвою *Іспити Вмілости Морського Пластування*.

1980р – Головна Пластова Булава затверджує хустку для морського пластування.

1984р – появляється книга *Чорноморська Мудрість*, видання Чорноморської Ради, довідник морських куренів УСП і УПС.

1990р – перший морський табір відновленого пласту в Україні на річці Чорний Черемош.

1992р - виходить *Порадник та Інформатор для Морського Пластування*.

1992р – Відбувається *Вишкільний Курс Провідників Морського Пластування* в оселі Артек у Круму над берегом Чорного Моря. Це перший вишкільний курс морського пластування на вільній Україні, який закріплює розвиток морського пластування в Україні.

1994р – підчас 12-их Зборів КУПО, Велика Рада Скобиного Круга рішила включити морське і літунське пластування до третього етапу юнацької програми.

1995р - перша пластунка в незалежній Україні, Наталка Мілянчук (Чуквінська) стає іменована на ступень вірлиці-гребця.

1996р - твориться курінь морських пластунок неніорок, 40-ий Курінь УПС *Чорноморські Хвилі*. Сеніорки Хвилькі, так як старші пластунки, займаються і допомагають в ділянці морського пластування.

1999р – Діловод Морського Пластування при ГПБ видає доповнений індекс проби скоба-гребця і вірлиці-гребця.

1999р – пл.сен.кер. Любомир Гевко ЧМ, стає Головою Чорноморської Ради, як *Морський Вовк*.

2001р – організується в Україні *Морська Рада*, Головою стає пл.сен. Олесь Криськів ЧМ. Завданням Морської Ради є координувати в Україні діяльність морських залог УСП і УПС.

2001р – підчас чорноморського рейсу *Агой Україно* морських пластунів і пластунок із США в Україну, одна із головних зустрічей відбулася у Севастополі із підпоручником Військо- Морських Сил України капітаном 1-го рангу Орестом Марущуком. Морських пластунів з США і України гостили на флігманським кораблі *Гетьман Сагайдачний*. Там на палубі цього корабля, сталося таки явище перше в історії Пласту, пластунка Роксоляна Раковська склала присягу *слово морської пластунки*.

2005р – пл.сен.кер. Нестор Колцьо ЧМ, стає Головою Чорноморської Ради, як *Морський Вовк*

2006р – під пластовим прапором чорноморців, козацька чайка *Спас* вібула першу плавбу Чорним Морем. Капітаном чайки був пластун чорноморець пл.сен. Мирон Гуменецький ЧМ.

2010р – перші в історії Пласту, морські пластуни чорноморці одержали державну нагороду - медаль від Військо-Морських Збройних Сил України за те що *були причетні до відродження Прапору ВМС ЗС України* (військо-морського прапору України) *та пропагування морської справи протягом усіх минулих років*.

2015р – появляється книга **”Чорноморська Мудрість”** видана Чорноморською Радою що є спосібник морських куренів 25 К. УСП і 10 К. УПС **”Чорноморці”** та 16 К. УСП і 40 К. УПС **”Чорноморські Хвилі”**.

2016р - відкривається **”Архів Морського Пластування”** в Українському Музею – Архіві (УМА) у Клівленді, Огайо.

Г. Деякі з Визначних Морських Пластунів і Пластунок

Роман Шухевич, Шух, ч. 2. – оден з організаторів куреня **”Чорноморці”**. Генеральний секретар військових справ Української Головної Визвольної Ради і головний командир Української Повстанської Армії **”ген.хор.Тарас Чупринка”**. Під час і після Другої світової війни керував визвольними змаганнями українського народу. Згинув у бою з більшовиками 5 березня 1950 р.

Ярослав Гладкий, Орйон, ч. 8, - очолив таємний **”Пластовий Центр”**, що керував нелегальним Пластом. Коли у 1945-1947 рр. відновився Пласт на еміграції в Німеччині, Ярослав Гладкий, ЧМ (Яро) стає Головним Комендантом Пластунів. По створенні КУПО (Конференції Українських Пластових Організацій) в роках 1950-1980 Яра декілька разів обрано головою ГПБ або ГПР. Перший Голова Чорноморської Ради.

Дмитро Грицай, Грицьо, ч. 35. - Він, як генерал **Перебийніс**, був шефом Військового Штабу УПА та членом ОУН. Згинув у січні 1946 р.

о.Богдан Ганушевський, о. Бо-Ган, ч.71 – визначний організатор морського пластування. Перший Діловод Морського Пластування при Головній Пластовій Булаві, тоді провід Пласту вперше визнав доцільність і konieczність морського пластування як окремої ділянки пластової самовиховної програми. Редактор газети- журналу **”Бібліотека Чорноморця”**, що помістила статті з морською тематикою та вишкільні і виховні матеріали для морських пластунів.

Орест Гаврилюк, Йонтек ч. 84. - як Головний Референт УПН виявив себе протягом довгих років для розвитку пластового новацтва. Провадив Орлиним Кругом (Сірий Орел Орест) в роках 1957-1959, 1961- 1966 і 1970-1973. Видав новацьку вмілість **”Чорноморець”**. У головнім пластовім проводі був головою Головної Пластової Булави (ГПБ) двічі: 1988-1991 рр. і 1991-1994 рр. Також був два рази 1994-1997 і 1997-2000 головою Головної Пластової Ради (ГПР). У роках 2000-2003 був редактором

“Пластових Вістей”. Був головою Статутової Комісії УПС. Перший курінний 25-го Куреня УСП “Чорноморці”

Любомир Гевко, Любко ч. 85 – один з творців 25 Куреня УСП “Чорноморці”. Перший Краєвий Діловод Морського Пластування в США. Один з організаторів перших морських таборів у США і Канаді. Редактор першого видання “Порадник та Інформатор для Морських Пластунів США”. Бувший Голова Чорноморської Ради.

Лучкань Ярослав, Вихор ч. 93 – Краєвий Комендант Пластунів – США, перший Діловод Літунського Пластування – США. Він виготовив вишкільно-організаційний правильник для літунського пластування, і спричинився до того що Головна Пластова Булава формалізує Літунське Пластування як окрему ділянку пластової виховної програми. ГПБ в тій справі у 1970 р. у “Записках Українського Пластуна”, число 34, подає організаційні і діяльностеві напрямні під назвою “Літунське Пластування”.

Юрій Слюсарчук, Коледзьо ч. 108 – один з організаторів перших морських таборів у Канаді і США, декілька разів був обраний головою ГПБ або ГПР. Діловод Морського Пластування при ГПБ в роках 1958-62.

Ст.пл. Галя Мороз - курінна новоствореного морського куреня УСП “Дністрянки”, комендантка першого морського табору для юначок у Монастирку. 1930р. Спричинилася до створення морського пластування для юначок.

пл.сен. Діді Бутенко ЧХ, одна із організаторів 16 К УСП ЧМ Хвилі, пізніше 40К УПС ЧМ Хвилі. Перша Краєва Референтка Морських Пластунів у США. 1964- их роках.

